

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ СУЧАСНИХ КОМУНІКАЦІЙ У ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ

О. Скібіцький, асистент
Центральноукраїнський національний технічний університет

Розгляд питання піднесення ролі комунікацій як особливо важливого інструменту взаємодії між органами влади та суспільством є гостро актуальним на сучасному етапі розвитку публічного управління. Варто зазначити, що комунікації виступають не лише механізмом передачі інформації, а й базисом формування довіри, схвалення дій влади та функціональної результативності публічного управління загалом.

У теоретичному вимірі поняття комунікації є багатогранним, науковці тлумачать його по-різному. Так, за визначенням В. А. Гошовської та В. А. Поліщук, комунікація походить від латинського *communicatio* – «спільне», що підкреслює її сутність як процесу не лише передачі інформації, а й формування спільного змісту через символи та знаки [2]. Подібну позицію підтримує О. Б. Коротич, яка визначає комунікацію як процес обміну значущою інформацією, що передбачає її точне розуміння всіма учасниками взаємодії [5].

У контексті публічного управління особливої ваги набуває управлінський аспект комунікацій. Як зазначають Л. А. Литвинова та Ю. В. Збираник, комунікація є основою прийняття управлінських рішень та доведення їх до виконавців, що забезпечує функціонування організаційної системи [7]. У цьому контексті комунікації виступають як інструмент координації діяльності, реалізації владних повноважень і забезпечення ефективної взаємодії між структурними елементами органу влади. Особливе місце у розвитку теоретичних підходів займає дослідження К. Майстренко, яка розглядає комунікацію у публічному управлінні як юридично визначений процес взаємодії суб'єктів, спрямований на досягнення соціальної згуртованості із збереженням індивідуальності кожного учасника [8]. Такий підхід підкреслює соціально-інтеграційну роль комунікацій у державному управлінні.

У навчальному посібнику «Комунікації в публічному управлінні» Г. О. Дзяна висвітлює питання ролі та особливостей сучасної комунікації для системи публічного управління. Авторка детально розкриває специфіку впровадження стратегічних підходів до комунікацій з громадськістю, приділяє значну увагу організації проведення консультацій з громадськістю, а також усебічно показує особливості управління кризовими комунікаціями [3].

Потрібно підкреслити, що структурно комунікаційний процес у публічному управлінні включає чотири ключові елементи: відправника, інформаційне повідомлення, канал передачі та отримувача. Важливим доповненням до цієї моделі є наявність зворотного зв'язку, який забезпечує двосторонність комунікацій та дозволяє коригувати управлінські дії відповідно до реакції суспільства. Сучасні теоретичні підходи наголошують на тому, що комунікації в органах публічної влади функціонують на двох рівнях: внутрішньому (спрямованому на забезпечення ефективної взаємодії між структурними підрозділами) та зовнішньому (орієнтованому на громадян, інститути громадянського суспільства та інші зацікавлені сторони). При цьому сучасна парадигма публічного управління передбачає перехід від односторонньої моделі інформування до двосторонньої комунікації, що базується на принципах відкритості, прозорості та участі громадян.

Окрему увагу в сучасних теоретичних дослідженнях приділяють проблемі інформаційних бар'єрів та інформаційного шуму, які можуть суттєво спотворювати зміст повідомлень і знижувати ефективність управлінських рішень [6]. У цьому контексті ключовим завданням органів влади є забезпечення достовірності, повноти та доступності інформації.

Виходячи з цього, потрібно підкреслити, що в умовах сьогодення виняткового значення набуває ідеологічна складова комунікацій. Ефективна комунікаційна політика органів

публічної влади має бути спрямована на формування упевненості громадян у чесності влади, соціальне прийняття управлінських рішень та підтримку суспільної стійкості. Як підкреслюють сучасні дослідники, саме налагоджений зворотний зв'язок є основою формування позитивного іміджу влади та розвитку партнерських відносин із громадськістю [1]. Таким чином, теоретичні аспекти сучасних комунікацій у діяльності органів публічної влади свідчать про їхню базову роль. Комунікації виступають не лише інструментом передачі інформації, але й стратегічним ресурсом управління, що забезпечує ефективність функціонування публічних інституцій, їхню відкритість та орієнтацію на потреби суспільства.

Необхідно враховувати, що засоби масової інформації та цифрові платформи стають не лише каналами передачі інформації, а й активними учасниками формування суспільної думки (таблиця 1).

Таблиця 1 – Пріоритетні напрями та засоби сучасних комунікацій у діяльності органів публічної влади

Пріоритетний напрям	Зміст напрям	Основні засоби та інструменти комунікації
Оперативне інформування населення	Швидке донесення актуальної інформації в умовах кризи чи війни	Соціальні мережі, офіційні сайти, брифінги (X (Twitter), YouTube)
Забезпечення прозорості та відкритості	Пояснення рішень влади, демонстрація джерел інформації	Публічні звіти, пресконференції, відкриті дані (як приклад прозорості - BBC News)
Протидія дезінформації та пропаганді	Виявлення та спростування фейків, формування достовірного інформаційного поля	Фактчекінг, офіційні заяви, співпраця з медіа (Центри стратегічних комунікацій, аналітичні платформи)
Залучення громадян до комунікації	Створення двостороннього зв'язку між владою та суспільством	Коментарі, опитування, онлайн-платформи (соціальні мережі, електронні петиції)
Адаптація до цифрового середовища	Використання нових форматів контенту та каналів поширення інформації	Короткі відео, сторіз, месенджери (Instagram, TikTok)
Розвиток медіаграмотності населення	Навчання громадян критично оцінювати інформацію	Освітні кампанії, тренінги, інформаційні ресурси (онлайн-курси, просвітницькі програми на платформах Prometheus, Дія.Освіта, EdEra, тощо)

Джерело: складено автором за [4; 9]

Сприйняття владних структур, як надійних, забезпечує громадянам базовий рівень безпеки, що особливо загострилося в Україні під час повномасштабного російського військового вторгнення, тому комунікація органів влади має розглядатися як елемент національної безпеки.

Медіа виступають посередником між владою та суспільством, оскільки через них громадяни отримують новини про перебіг подій, інтерпретацію рішень влади, оцінку ситуації. У сучасних умовах цифрові платформи, зокрема X (Twitter) та YouTube забезпечують миттєве поширення інформації. Для органів влади це означає необхідність оперативної реакції, роботи в режимі реального часу, пристосування до багатоканального середовища комунікації.

Зростання інформаційного шуму, поширення фейків та маніпуляцій формує нові ризики для системи державного управління. У сучасній теорії це явище розглядається як інформаційна війна, де інформація виступає інструментом впливу, а громадська думка перетворюється на об'єкт боротьби. Якщо раніше ключовою метою було нав'язування певної інтерпретації

реальності, то нині тактика змінилася: замість пропаганди та чітких тез дедалі частіше застосовується беззмістовний шум, спрямований на дезорієнтацію та когнітивне перевантаження аудиторії. Таким чином, інформаційний вплив еволюціонує від маніпуляції змістами до підризу здатності суспільства сприймати будь-які сенси. У таких умовах довіра до джерел інформації стає критичним ресурсом. Завдання органів влади полягає у забезпеченні достовірності комунікацій, протидії дезінформації та формуванні єдиної комунікаційної позиції, що дозволяє зберігати стійкість державного управління перед викликами інформаційної війни.

Сучасні теоретичні підходи виділяють такі ключові принципи, як відкритість, достовірність, оперативність, відповідальність і безпека, протидія пропаганді. Суспільна підтримка влади формується через пояснення джерел інформації та процесу її створення. Саме так, до прикладу, працює BBC News, демонструючи «закулісся» журналістики.

Потрібно підкреслити, що довіра до влади значною мірою залежить від довіри до медіа. У цьому контексті важливу роль відіграють незалежні джерела, такі як «Суспільне», які дотримуються стандартів журналістики, забезпечують неупереджене висвітлення подій, впроваджують технології перевірки контенту (наприклад, C2PA). Для органів влади співпраця з такими медіа є елементом стратегічної комунікації.

Сучасні теорії комунікації підкреслюють зміну ролі аудиторії, тому що громадяни стають не лише споживачами, а й поширювачами інформації, а соціальні мережі перетворюють кожного користувача на «мікромедіа». Це вимагає від органів влади розвитку медіаграмотності населення побудови діалогу, а не лише одностороннього інформування та врахування швидкості поширення інформації.

Підбиваючи підсумки, потрібно зазначити, що війна змінює інформаційне середовище, сучасні комунікації у діяльності органів публічної влади набувають іншого значення та виступають ключовим чинником ефективності публічного управління. Вони забезпечують не лише передачу інформації, а й громадську згуртованість навколо влади. В умовах цифровізації та інформаційної війни комунікації трансформуються у стратегічний ресурс, що потребує поєднання оперативності, достовірності та відповідальності. Важливим аспектом є перехід до двосторонньої моделі взаємодії з громадськістю, яка ґрунтується на принципах відкритості державних інституцій та залученості громадян. Особливого значення набуває протидія дезінформації та інформаційному шуму, що вимагає консолідації комунікаційних зусиль держави та медіа. Таким чином, ефективна комунікаційна політика виступає необхідною умовою забезпечення стійкості публічного управління та гідної відповіді на сучасні виклики.

Список літератури

1. Волянська, О. В. (2020). ДОВІРА ДО ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ ТА ЧИННИКИ, ЩО ЇЇ ЗУМОВЛЮЮТЬ В НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЯХ. "Вісник НЮУ імені Ярослава Мудрого". Серія: Філософія, філософія права, політологія, соціологія, 2(45), 167–180. <https://doi.org/10.21564/2075-7190.45.200938>
2. Гошовська В.А., Поліщук В.А. Складові професійного потенціалу державного службовця : навч.-метод. Матеріали / Нац. акад. держ. упр. при Президенті України, Ін-т підвищ. кваліфікації керів. кадрів. Київ : НАДУ, 2015. 52 с.
3. Дзяна Г.О. Комунікації в публічному управлінні : навч. посібник. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2024. 224 с. https://lpnu.ua/sites/default/files/2025/1/28/paragraphs/65921/posibnikdzyana-go.pdf?utm_source=copilot.com
4. Корнієвський, О.А. 2025. Комунікація влади та громадськості в умовах воєнного стану. Політичне життя. (Квіт 2025), 88-93. DOI:<https://doi.org/10.31558/2519-2949.2025.1.5>.
5. Коротич О.Б. Комунікативна діяльність персоналу органів публічного управління. Публічне управління XXI століття: синтез науки та практики : зб. тез XIX Міжнар. наук. конгрес. (19 квітня 2019 р.). Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр». 2019. С. 23-25.
6. Лавришин Ю. Перекричати й дезорієнтувати: інформаційний шум як інструмент впливу. <https://ms.detector.media/trendi/post/37712/2025-03-29-perekrychaty-y-dezoriietuvaty-informatsiynny-shum-yak-instrument-vplyvu/> (дата звернення: 14.04.2026).
7. Литвинова Л.В., Збираник Ю.В. Теоретичні аспекти розвитку комунікації в органах публічної влади в Україні. Державне управління: теорія та практика. 2015. № 2. С. 4-11.
8. Майстренко К.М. Комунікації у діяльності органів публічної влади. Публічне урядування. С. 93-98. URL: <https://journals.maup.com.ua/index.php/public-management/article/view/1368> (дата звернення: 14.04.2026).
9. Чорна А. Як спілкуватися під час війни: поради, відео, посилання на посібники. <https://www.work.ua/articles/work-in-team/3529/> (дата звернення: 14.04.2026).